

A mosoly üzenete

A hazai egészségnevelés megalapítójának emlékére

2012 februárjának végén – új igazgató érkezése előtt –bejöttél hozzám és azt mondtad: „Arra gondoltam, hogy befejezem, már nem járnék be rendszeresen.” Én erre azt válaszoltam: „Várjuk meg az új igazgatót, az elképzeléseket, dönts később a jövőről.” Kicsit gondolkodtál, aztán leginkább az én megnyugtatómra azt mondtad, rendben, és elvitted magaddal a legfrissebb „Fiatalok egészségmagatartása” c. kutatás anyagát.

Prof. Dr. MÉTNEKI JÁNOS ekkor 98 éves volt.

1914-ben született, János napon, karácsony és újév között. 24 évesen kapta meg orvosi diplomáját, attól kezdve – több mint hetven éven keresztül – gyógyított a szó legszorosabb értelmében. Hamar rájött, hogy az igazi gyógyítás az egészségnevelésben rejlik, tehát az emberek figyelmét fel kell hívni a megelőzés fontosságára. 1958-ban még „csak” a Népjóléti Minisztérium ötfős Egészségügyi Felvilágosítási Osztályának vezetője volt, de – munkája fontosságának (f)elismeréseképpen – ugyanebben az évben megalapította az OEFI jogelődjét, az Egészségügyi Felvilágosító Központot, és már ennek vezetőjeként, területi hálózat kiépítésével 30 fővel dolgozott, dr. Vilmon Gyulával útjára bocsájtotta és hosszú évekig szerkesztette az *Egészségnevelés – ma: Egészségfejlesztés* – folyóiratot. Korát meghaladó újításokkal vezette be és terjesztette az egészségnevelés üzeneteit szaklap, média-, film- és a reklámterületek lehetőségeinek kiaknázásával. Ki ne emlékezne Makk Marci figurájára... Ne feledjük: 1958-ban történik mindez!

Igen, megérkezett: 18 évig vezette az Intézetet. Hazai és nemzetközi elismeréseinek felsorolása szinte lehetetlen. Egy biztos, mindegyik kötődik az egészségnevelésben elvégzett munkájához, az ott elért eredményekhez.

Azt mesélték, hogy 1975-ben 60 évesen saját maga kérte nyugdíjaztatását. És utána még – csak úgy – dolgozott 38 évet! Tanított a felsőoktatásban, konferenciákon vett részt előadással, nemzetközi kapcsolatokat ápolt (utazott) és alkalmazkodott a folyamatosan változó világhoz.

Szinte minden héten találkoztunk: folyosón, irodában, utcán, itt – ott. Beszélgettünk, hol röviden, hol hosszán. Néha meg akartuk váltani a világot – 47 év a korkülönbség közöttünk... Sokat mesélt a családjáról, aztán kicsit udvarolt, utána pedig mindig mindenhol visszakanyarodott az egészségneveléshez. Ő, akinek ki sem kellett nyitnia a száját ahhoz, hogy az egészség eszünkbe jusson.

Aztán egyszer én is megkérdeztem azt, amit 70 fölött sokan, 80 fölött még többen, 90 fölött pedig mindenki megkérdezett tőle: „János Bácsi, hogy csinálod? Mit tudsz Te, amit senki más, vagy csak nagyon kevesen?” Mosolygott, mert mindig mosolygott, és azt mondta: „Világéletemben szerencsém volt, hidd, el a szerencse fia vagyok.” És akkor mesélt háborúkról, túlélésről, szeretetről, szakmáról, családról és arról, hogy mindig optimista volt, és tervezett és tervezett, mert a jövő borzasztóan érdekelt. No meg a genetikai adottságok sem hagyhatók figyelmen kívül –, fűzte még hozzá, aztán azt mondta, hogy most már siet, mert egy cikket még át kell küldenie e-mailben, de előtte valamit – a pontosítás érdekében –

megnéz az interneten. Kilencvenegynéhány éves korban, teljesen magától értetődően. Mindig haladt a korrall, soha nem tudta megelőzni Őt a világ.

2004-től kezdve egy kicsit szűkítette tevékenységét, specializálódott a férfiak egészségére. 2010-ben – 96 évesen – szerkesztésében megjelent *A Magyar Férfiak Egészségéért* c. kiadvány, amely a témában történt eseményeket, tevékenységeket mutatta be. Ez is szívügye volt, mint minden, amibe belekezdett.

Tavasza volt, bejött hozzám. Kérdeztem, hogy van, milyen az egészsége. Azt mondta: „Jól vagyok, időnként szédülök és ez egy kicsit zavar, de jön a nyár, és akkor mindig megerősödöm. Sokat segít a reggeli torna, minden reggel tornászom 10 percet. És titok, senkinek ne mondd el, de nagyon szeretem a Camparit ebéd előtt, citromkarikával, hígítva – egy kis ginnett!”

Szívügye volt a család, a munka, a sport, a zene, az olvasás és az Intézet.

2012. május 15-én hivatalosan, kis ünnepség keretén belül elbúcsúzott az Intézettől, a munkatársaktól és egy kicsit a szakmától is. Abban maradtunk, hogy e-mailben tartjuk a kapcsolatot. Arra kért írjak neki, érdeklí, mi történik a területen, az Intézetben.

Írtam, nem sokszor.

2013. október 12-én személyesen átvette a platinadiplomát a Pécsi Orvostudományi Egyetemen.

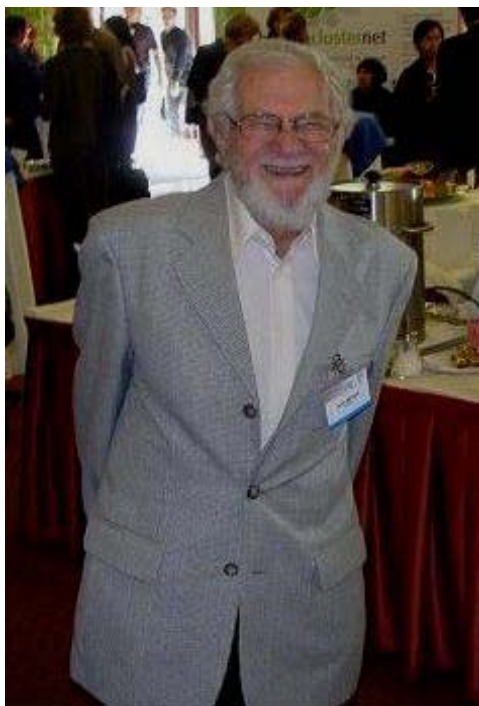
Gratuláltam neki, jött válasz, de már nem ő írta. Aztán jöttek a hírek, hogy nagyon gyenge.

2014. július 8-án dr. Métneki János orvosprofesszor, életének 100. életévében, meghalt.

Szeretnék elbúcsúzni azzal, amit tőle hallottam, tőle tanultam:

„Mindenkinek, aki meghal, hagynia kell maga után valamit... Gyereket vagy könyvet, festményt, házat vagy egy falat, amelyet felépített, egy pár cipőt, amit csinált. Vagy egy kertet, amelyet beültetett. Valamit, amit kezünk megérintett, hogy lelkünknek legyen hova költöznie halálunk után, hogyha az emberek egy fára vagy egy virágra néznek, amiket mi ültettünk – minket lássanak abban. Egyre megy, mit csináltunk, csak az a lényeges, hogy ha valamihez hozzányúlunk, azt változtassuk meg úgy, hogy ránk emlékeztessen akkor is, ha már levettük róla a kezünket.” (Ray Bradbury: Fahrenheit 451)

Kedves János Bácsi! Te fát ültettél és erdőt hagytál magad után, fiatalokat oktattál, társadalmat neveltél, és az egészség kertjében számtalan örökzöld növényed virul. Köszönjük szépen, locsolni fogjuk, vigyázunk rájuk és az emlékedre.

Az Országos Egészségfejlesztési Intézet Kollégái nevében, munkatársad Dr. Simich Rita.